

Janusz Królikowski

"L'Ordine Certosino e il papato dalla fondazione allo schizma d'Occidente", red. Pietro De Leo, Soveria Manelli 2004 : [recenzja]

Hereditas Monasteriorum 3, 390-391

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

che Armenfürsorge am Beispiel südwestdeutscher Frauenklöster; O. M. Przybyłowicz, *Stabilisation and Continuity. The Nunnery of the Order of St. Clare in Stry Śląc from the Visitation of Cardinal Jerzy Radziwiłł (1599) to the Reformation of Bishop Kajetan Sołtyk (1763)*. Dział drugi, dotyczący ingerencji państwa w życie żeńskich klasztorów i świeckich domów religijnych, reprezentują trzy artykuły analizujące tę problematykę na przykładzie zgromadzeń funkcjonujących na ziemiach monarchii habsburskiej pod rządami cesarza Józefa II, mianowicie: Ch. Schneider, *Die Auswirkungen der josephinischen Klösteraufhebungen auf den Wiener Ursulinenkonvent*; E. Forster, *Die Aufhebung der Tiroler Damenstifte am Ende des 18. Jahrhunderts im Kontext des veränderten Umgangs mit Adelsprivilegien*; Ch. Tropper, *Die Entwicklung des Konventes des Benediktinerinnenstiftes St. Georgen am Längsee im 18. Jahrhundert*. Na ostatni z działów, zatytułowany *Self-assurance / Selbstvergewisserung*, składają się z kolei cztery szkice: I. Facchinelli, *„Von Motiven und Bewögnus Ursachen zu Erbauung eines Closters“: Von der Gründung zur Abteierhebung von Kloster Säben 1686-1699*; Ch. M. Gigler, *„[...] miteinander in geistlichen Ordensübungen, dan Unterrichtung der unschuldigen Mägdlein und Verfertigung der Kürchen Arbeithe gottseelig zu leben [...]“: Die Entstehung und innere Organisation der Kongregation der Halleiner Schwestern-Franziskanerinnen im 18. Jahrhundert*; S. Benz, *Geschichtsschreibung der Frauenklöster Zentral-europas im 18. Jahrhundert*; T. Schröder, *Zwischen Chorgesang und Kartenspiel – Lebensführung und Herrschaftspraxis in Kloster und Stift*.

Publikacja, zawierająca obszerną bibliografię tematyczną, stanowi cenne studium na temat tętniącego życiem dziedzictwa żeńskiego monastycyzmu w krajach Europy Środkowej. Jej wartość podnosi fakt, iż została opublikowana po angielsku i niemiecku, co pozwala włączyć dzieje wspólnot środkowoeuropejskich, zwłaszcza z tych terenów, które – jak Czechy, Węgry czy Polska – z powodu barier językowych były dotąd pomijane przez historiografię zachodnioeuropejską i amerykańską, do światowego nurtu badań nad życiem religijnym kobiet.

Marek L. WÓJCIK
Instytut Historyczny
Uniwersytet Wrocławski

Pietro DE LEO (red.), *L'Ordine Certosino e il papato dalla fondazione allo schisma d'Occidente*, Soveria Manelli: Rubettino Editore, 2004, ss. 409

900-lecie śmierci św. Brunona z Kolonii (1101–2001) zaowocowało wieloma pracami badawczymi nad tą tajemniczą postacią i nad zakonem kartuzów, który od niego wywodzi swój początek. We Włoszech powołano nawet komitet narodowy, który miał się zająć godnym uczczeniem tej rocznicy. Niewątpliwie sygnalizowany tom studiów jest dowodem na to, że rocznicę nie tylko ogłoszono, ale i odpowiednio przeżywano. Warto by od Włochów nauczyć się tego, że każdą rocznicę należy uczcić uwzględnieniem w ramach obchodów odpowiednich pod względem tematycznym konferencji naukowych, które rzeczywiście przyczyniają się do postępu wiedzy, a po przeżywanych rocznicach na długo pozostaje trwały ślad i rodzi się inspiracja do dalszego pogłębiania i aktualizacji tego, co jest przedmiotem wspomnienia. W prezentowanym opracowaniu zebrano studia powstałe na bazie referatów, które zostały wygłoszone w czasie specjalnej konferencji naukowej zorganizowanej w Rzymie 16–18 V 2002 r.

W omawianej publikacji zebrano następujące studia: C. D. Fonseca, *Dal vecchio al nuovo monachesimo: l'esperienza certosina*; Anonimo Certosino, *L'esperienza di Dio in Certosa*; A. Becker,

Saint Bruno et Urbain II; G. Picasso, *Il papato e l'ordine certosino nel XII secolo*; P. De Leo, *Analisi della fondazione dell'eremo di Santa Maria della Torre*; B. Bolton, *Carthusians at San Bartolomeo di Trisulti: Innocent III's troublesome gift*; G. Andenna, *I certosini e il papato da Onorio III a Bonifacio VIII*; D. Le Blévec, *Le papauté d'Avignon et l'ordre des chartreux*; J. Hogg, *L'ordine certosino nel periodo dello Scisma*; A. Giuliani, *Monachus fit et hinc eremita*; L. Cangemi, *Certose e certosini a Roma: da S. Croce In Gerusalemme a S. Maria degli Angeli*.

ks. Janusz KRÓLIKOWSKI
Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Pietro DE LEO (red.), *San Bruno di Colonia. Un eremita tra Oriente e Occidente*,
Soveria Manelli: Rubettino Editore, 2004, ss. XVI + 322

Prezentowany tom studiów poświęconych św. Brunonowi z Kolonii jest rezultatem międzynarodowej konferencji, która odbyła się w 2002 r. z okazji obchodzonej we Włoszech 900. rocznicy jego śmierci.

Tom obejmuje następujące studia: E. Morini, *Il fuoco dell'esichia. Il monachesimo greco in Calabria fra tensione eremitica e massimalismo cenobitico*; F. Burgarella, *Tradizioni eremitiche orientali in Calabria al tempo di San Bruno di Colonia*; C. Falchini, *La memoria di Bruno di Colonia nelle testimonianze per la sua morte*; J. Hogg, *The memory of Saint Bruno and the recovery of the charterhouse of Serra San Bruno*; G. Leoncini, *L'ideale monastico di San Bruno*; R. Grégoire, *La tradizione certosina nella spiritualità cistercense*; D. D. Martin, *Cathusians, Canonizations, and the Universal Call to Sanctity*; P. Boglioni, *Miracolo e miracoli nell'agiografia certosina delle origini*; N. Nabert, *La prière cartusienne et la tradition des Pères de l'Eglise*; G. Zari, *Aspetti dell'esperienza eremitica femminile: una tipologia*; M. A. Teti, *Certose e certosine: un mondo da esplorare*; A. Carolei, *Il martirologio della Certosa di Santo Stefano del Bosco*; V. Pace, *Eremiti in scena nell'Italia meridionale medievale (e altrove)*; C. D. Fonseca, *San Bruno di Colonia: un eremita tra Oriente e Occidente*.

Nie wszystkie prace dotyczą wprost św. Brunona, lecz odnoszą się do szerszego kontekstu jego życia i sformułowanej przez niego propozycji monastycznej. Trzeba stwierdzić, że właśnie takie ujęcie problematyki okazuje się szczególnie użyteczne, ponieważ pozwala usytuować św. Brunona i jego działalność w szerszym kontekście życia kościelnego i monastycznego. Można dzięki temu zobaczyć jego propozycję monastyczną jako możliwą odpowiedź na pojawiające się w XI w. wyzwania duchowe i eklezjalne, a tym samym zobaczyć ówczesny eremityzm katolicki w jego szerokich odniesieniach, przede wszystkim w inspirowaniu bardziej ewangelicznego stylu życia w całym Kościele.

ks. Janusz KRÓLIKOWSKI
Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie